

Plan mot kränkande behandling

Ljustadalens skola

Verksamheter som ingår i planen

Anpassad grundskola och fritidshem

Grundskola

Fritidshemmet

Ansvarig rektor: Annlouise Selin

Giltighetstid: 2023-09-01 – 2024-08-31

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen ska beskriva enhetens systematiska arbete för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

Vi är en skola för alla. Här hjälps vi åt för att alla ska lyckas.

Elever som lämnar vår skola:

- har god självkänsla och tillit till den egna förmågan
- har kunskaper för att möta det som väntar i framtiden
- har god social förmåga
- har en känsla av en skolgång som har präglats av trygghet

Skolans främjande arbete utgår från ett salutogent perspektiv. Det innebär bland annat att se det positiva hos varje elev, och att vi arbetar för att skapa goda relationer till eleverna. Vi möter dem där de befinner sig, samtidigt som vi utmanar dem i deras utveckling. I det främjande arbetet arbetar vi med elevinflytande, formellt genom klass- och elevråd och i det dagliga lärandet.

Aktiviteter för att öka trivsel, samhörighet och trygghet anordnas och alla elever på skolan inkluderas i dessa. Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka alla typer av diskriminering. Vi arbetar för ett gott samarbete mellan klasserna och förstärker respekten för allas lika värde, där alla behandlas respektfullt oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

3. Kartläggning av risker

Det vi kan utläsa från svaren i enkäten är att eleverna på Ljustadalens skola trivs i skolan. Eleverna känner sig bra behandlade av vuxna och kamrater i skolan. Eleverna vet vem/vilka de kan vända sig till om något händer. De flesta eleverna upplever arbetsro under lektionerna. Ett förbättringsområde är flera platser som upplevs som otrygga.

I de 45 anmälningar om kränkningar som registreras i STELLA kan vi tydligt se ett mönster kring en grupp elever (i olika åldrar) på skolan som har fått olika former av stöd och där ett pågående samarbete finns med interna såväl som externa resurser.

Skolhälsovårdens hälsosamtal i åk 4 bekräftar enkätens svar vad gäller att eleverna känner sig trygga och trivs i skolan. Att de har någon att vara med på rasterna och att de mår bra. Miljön på skolan upplevs som positiv förutom skolans toaletter.

Eleverna i förskoleklass beskriver att de mår bra och trivs på skolan. De känner sig trygga och får hjälp av vuxna om de behöver. De berättar också att de har ganska bra arbetsro men att det kan bli för surrigt ibland. De ser vi gäller generellt i de flesta klasserna.

Risk/riskområde Anpassade grundskolan	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Matsalen	Samtal, trygghetsvandring	Många elever, rörigt, hög ljudvolym
Korridor	Samtal, trygghetsvandring	Många elever, upplevs otryggt vid förflyttningar
Risk/riskområde Grundskolan och fritidshemmet	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Skolgården	Trygghetsenkät	Svårt för många elever att följa regler trots vuxenstöd
Korridor	Trygghetsenkät	Många elever som går ut till rast och in från rast samtidigt
Matsalen	Trygghetsenkät	Många elever och hög ljudvolym
Toaletterna	Trygghetsenkät, elevråd	Trasigt, luktar illa

4. Utvärdering av genomförda insatser

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
Vuxennärvaro där eleverna upplever sig otrygga	Fortfarande upplever eleverna viss otrygghet i olika miljöer.	Byte av lokaler pga. renovering av ventilation gör att de blivit en större utmaning att vara på "rätt plats".
Nolltolerans för dåligt språkbruk	Många dagliga samtal med elever.	Kanske skulle det få större effekt om vi har en gemensam struktur att följa från f-6. Systematik.
Eleverna ska ha kännedom om "likabehandlingsplanen"	Presenterat vid terminsuppstart och på föräldramöten.	Sker med lite olika kvalitet hur vi kopplar det som sker i vardagen med det som står i planen.
Brobyggare	Stöd i samarbetet mellan skolan och elever/vårdnadshavare.	Positiv effekt som gynnar elevernas lärande och socialt samspel

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Trevlig miljö på toaletterna	Renovering	Att eleverna inte ska gruva sig för att gå på toaletten. Att miljön upplevs som trevlig och inte inbjuder till att förstöra.	Klasserna utvärderar i klassrådet och tar med sig resultatet till elevrådet. Klart för hela skolan under läsåret 23/24
Tryggare och trevligare miljö i matsalen.	Samarbete pågår med SMM kring åtgärder i miljön genom att SMM besöker varje arbetslag för att få input från skolan. Pedagogerna ska finnas på plats	Lugnare och tystare miljö.	Pågående samarbete under läsåret 23/24 där SMM och skolans personal och elever på olika sätt bidrar till en trygg och trevlig miljö. Utvärdering på APT
Trygga elever i korridorerna inför och efter rast.	Undervisande lärare ansvarar för att eleverna kommer ut till rast. Rastvärdar ansvarar för att eleverna kommer in till lektion. Lärare ska finnas i klassrummet och ta emot eleverna.	Trygga elever	Nolltoleransmetoden genom trygghetsenkät 2 ggr/termin.
Tryggare raster	Rastvärdar ansvarar för alla raster. Samma vuxna som är ute på alla raster. De vuxna har olika ansvarsområden. Olika aktiviteter dukas upp inför rasterna. Trivselledare, elever som håller i aktiviteter 3 raster/vecka.	Att fler elever upplever rasterna som trygga och roliga.	Fritidsenkät 1 ggr/år. Rastansvariga träffar trivselledarna 1 ggr/v. Elevrådet. 1 ggr/termin.

6. Delaktighet

Grundskolan:

Eleverna är delaktiga i likabehandlingsarbetet via forum som klassråd och elevråd. Eleverna får också svara på kommunens elevenkät och skolans egen trygghetsenkät varje år. Vid utvecklingssamtal tas frågan om trivsel och trygghet upp. För elever i förskoleklass och åk 4 berörs också frågor kring trygghet och trivsel i hälsosamtalen.

Anpassad grundskola:

Enkäten gällande elevernas trygghet och trivsel görs utifrån behov med widgit-bilder. Som stöd i samtalen om likabehandling används vid behov kommunikationskortor. Elever är delaktiga på klassråd, elevråd och det görs utvärderingar och kartläggningar där eleverna deltar. På utvecklingssamtalen tas frågan om trivsel och trygghet upp. För elever i

åk 4 berörs också frågor kring trygghet och trivsel i hälsosamtalen

7. Förankring

- Vid varje terminsstart tillsammans med elever och personal
- Återkommande i undervisningen utifrån aktuella händelser
- Med vårdnadshavare på föräldramöten och utvecklingssamtal

8. Rutiner

Misstänkta trakasserier eller kränkande behandling ska alltid utredas skyndsamt. Händelsen anmäls och dokumenteras i rapporteringssystemet STELLA, varvid rektor och huvudman automatiskt informeras.

Rutiner när elev kränker elev:

1. Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen genomför enskilda samtal med de inblandade, samt informerar klasslärare/mentor. Vårdnadshavare informeras av den som bevittnat händelsen och utrett den. Dokumenteras i STELLA.
2. Vid upprepade kränkningar eller kränkning av allvarligt slag kallas vårdnadshavare och elev till möte med mentor. Handlingsplan upprättas i STELLA.
3. Uppföljning och utvärdering tillsammans med vårdnadshavare, elev och rektor efter 1 månad.
4. Om kränkningarna inte upphört gör rektor en orosanmälan till Socialtjänsten samt utfärdar en skriftlig varning till eleven.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev

1. Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med elevens vårdnadshavare.
2. Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet, det vill säga tillhörande kvinnligt eller manligt kön. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

- Könsöverskridande identitet eller uttryck

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- Etnisk tillhörighet

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Skolan/förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- Religion eller annan trosuppfattning

Skolan/förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddhism, ateism eller agnosticism.

- Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller begåvningsmässiga och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel- och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. *Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.*

- Sexuell läggning

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- Ålder

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom att likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

